

УДК 342.9

Володимир Анатолійович БЕГЕБА,

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
(науковий керівник – Обрусна С. Ю., доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри управління у сфері цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України)*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ЯК НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Однією із актуальних проблем сучасності є проблема безпеки дорожнього руху. В останні роки спостерігається збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод з негативними наслідками. Промовистими з цього приводу є прогнози Всесвітньої організації охорони здоров'я, за якими дорожньо-транспортні пригоди до 2030 можуть стати однією із п'яти причин смертності людей у світі [1]. Тому міжнародна спільнота приділяє серйозну увагу розробленню і здійсненню заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. 2 березня 2010 року Генеральною асамблеєю Організації Об'єднаних Націй прийнято резолюцію № 64/255 «Підвищення безпеки дорожнього руху в усьому світі», якою 2011-2020 р. р. проголошено Десятиліттям дій з безпеки дорожнього руху.

Досить складною залишається ситуація з безпеки дорожнього руху і в Україні. Рівень смертності та травматизму внаслідок дорожньо-транспортних пригод є одним з найвищих в Європі, а рівень організації безпеки дорожнього руху залишається бажати кращого. Так, протягом 2011–2016 рр. в Україні зареєстровано близько 170,8 тис. дорожньо-транспортних пригод з постраждалими, у яких загинуло 26,7 тис. та травмовано 210,4 тис. осіб [1]. Не кращою і нині залишається ситуація і в регіонах. У Черкаській області з січня по червень 2018 р. у дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждало 200 осіб, з яких 19,5 % загинуло [2].

За результатами моніторингів більшість дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками виникає через: перевищення швидкості водіями, що є основною причиною настання смерті у 39 відсотках випадків; не облаштованість пішохідних переходів (відсутність освітлення, розмітки тощо), що призводить до смертельних наслідків у 38 відсотках випадків; порушення правил проїзду перехресть, на яких стається до 30 відсотків всіх дорожньо-транспортних пригод із смертельними наслідками; керування транспортними засобами у стані алкогольного сп'яніння [1].

Вказані факти підтверджують думку про те, що безпека дорожнього руху – одна з найактуальніших соціально-економічних проблем нашого часу. Важливою складовою у сфері її забезпечення є державна політика України, що виражається в діяльності органів державної влади, що забезпечують здійснення державою правоохоронної функції у сфері безпеки дорожнього руху.

В Україні контроль із забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюють: вищі органи державної влади, обласні, міські та районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування тощо. Однак, головне завдання щодо забезпечення дорожньої безпеки покладено на правоохоронні органи, головну роль серед яких відіграє патрульна поліція.

У зв'язку з подальшим реформуванням поліції та реорганізацією її структурних підрозділів керівництвом Національної поліції прийнято рішення, що починаючи з 17 вересня 2017 року уповноваженим підрозділом Національної поліції України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху на території країни є Департамент патрульної поліції та його територіальні (відокремлені підрозділи).

З метою належного виконання покладених на Департамент нових завдань було збільшено штатну чисельність особового складу підрозділів безпеки дорожнього руху та внесено відповідні зміни до нормативно-правових актів поліції в частині надання сервісних і платних послуг у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Відповідно до наказу Департаменту патрульної поліції за № 191 від 01 березня 2016 р. «Про затвердження Положення про Управління патрульної поліції в м. Черкаси Департаменту патрульної поліції» (зі змінами) та доручення Національної поліції України за № 10623/04/41-2017 «Про організацію взаємодії підрозділів Національної поліції у сфері забезпечення безпеки

дорожнього руху» забезпечення безпеки дорожнього руху на території Черкаської області покладено на Управління патрульної поліції в м. Черкаси ДПП.

Вагомим кроком для підвищення рівня дорожньої безпеки стало прийняття «Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року», метою якої є зниження рівня смертності внаслідок дорожньо-транспортних пригод щонайменше на 30 відсотків до 2020 року, ступеня тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод для учасників дорожнього руху та зменшення соціально-економічних втрат від дорожньо-транспортного травматизму, а також запровадження ефективної системи управління безпекою дорожнього руху для забезпечення захисту життя та здоров'я населення [1].

З метою підвищення рівня безпеки дорожнього руху на території Черкаської області, зниження рівня дорожньо-транспортних пригод та тяжкості їх наслідків, створення безпечних та комфортних умов для учасників дорожнього руху, а також поліпшення координації діяльності органів виконавчої влади, територіальних органів міністерств, об'єднань та місцевого самоврядування у сфері дорожнього руху, а також вимог екологічної безпеки розроблено та затверджено рішенням обласної ради від 24.03.2017 № 13-5/VII Про Програму підвищення рівня безпеки дорожнього руху на період до 2020 року. Реалізація вказаної Програми здійснювалась за трьома основними напрямками, а саме: підвищення рівня експлуатаційних показників на автомобільних дорогах області та вулицях населених пунктів; удосконалення організації та контролю руху транспорту та пішоходів на вулично-дорожній мережі області; удосконалення інформаційно-просвітницької діяльності щодо забезпечення безпеки дорожнього руху серед широких верств населення [3].

Варто зазначити, що значення патрульної поліції в забезпеченні безпеки дорожнього руху відображається через функції та напрямки діяльності, які здійснюють працівники даного структурного підрозділу. Так, відповідно до положень Законів України «Про Національну поліцію», «Про дорожній рух», «Про автомобільні дороги», «Про благоустрій населених пунктів», Постанови Кабінету Міністрів України за № 161 від 22 березня 2017 року «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань безпеки дорожнього руху» до повноважень Національної поліції та її підрозділу патрульної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху належать: участь у реалізації в межах своїх повноважень державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; забезпечення безпеки дорожнього руху; організація супроводження і забезпечення безпечного руху транспортних засобів спеціального призначення; погодження відповідно до вимог законодавства проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг; погодження поданих у встановленому порядку пропозицій стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проектів та схем організації дорожнього руху, маршрутів руху пасажирського транспорту, маршрутів організованого руху громадян і місць їх збору, порядку проведення спортивних та інших масових заходів, які можуть створити перешкоди дорожньому руху; видача в установленому порядку у випадках, передбачених законом, дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, у тому числі небезпечних, додержанням законодавства у зазначеній сфері, розробленням і видачою в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів.

Національна поліція також здійснює контроль за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі, виконанням установлених Кабінетом Міністрів України правил паркування транспортних засобів у частині забезпечення безпеки дорожнього руху на майданчиках для паркування, а у випадках та порядку, визначених законом, тимчасово затримує і доставляє транспортний засіб, у тому числі з використанням спеціальних транспортних засобів на спеціальні майданчики чи стоянки для тимчасового зберігання, відповідно до законодавства тимчасово вилучає посвідчення водія.

Отже, забезпечення безпеки дорожнього руху є одним з найважливіших завдань держави, виконання якого покладається на структурні підрозділи патрульної поліції, які входять до системи Національної поліції і відіграють важливу роль в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Стратегія підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.06.2017 № 481-р // База даних «Законодавство

України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/481-2017-p> (дата звернення: 30.03.2019).

2. За півроку на Черкащині виявили понад 10 тис. злочинів (статистика) // Нова Доба : сайт. 08.08.2018. URL: <https://f2.novadoba.com.ua/51084-za-pivroku-na-cherkaschyni-skoyily-ponad-10-tysyach-zlochyniv-statystyka.html> (дата звернення: 30.03.2019).

3. Програма підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Черкаській області на період до 2020 року : затв. рішенням Черкас. обласної ради від 24.03.2017 № 13-5/VII // Черкаська обласна рада : офіц. сайт. URL: <http://oblradack.gov.ua/files/docs/13-5-7.zip> (дата звернення: 30.03.2019).

Одержано 03.04.2019

УДК 342.951(477):343.9.02

Ольга Ігорівна БЕЗПАЛОВА,

доктор юридичних наук, професор,

заслужений діяч науки і техніки України,

завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2886-695X>

МІНІМІЗАЦІЯ ПРОЯВІВ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ КРОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

В умовах демократизації суспільства та держави, вибору європейського шляху розвитку нашої держави існує нагальна потреба у переосмисленні правоохоронної функції держави, виробленні дієвого механізму її реалізації з урахуванням європейських стандартів у цій сфері. Особливої уваги у даному контексті потребує перегляд існуючих загроз належному функціонуванню правоохоронної сфери, виявлення першочергових завдань, на виконання яких має бути спрямована діяльність суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави.

Одним із таких завдань є вироблення дієвого механізму протидії проявам організованої злочинності, оскільки саме організована злочинність становить найбільшу загрозу життю та здоров'ю громадян, економічному та політичному розвитку нашої держави, державному суверенітету, підриває довіру до влади. Підтвердженням надзвичайної важливості вироблення комплексу заходів, спрямованих на протидію цьому явищу є дані Всесвітнього економічного форуму, за якими Україна у 2017/2018 роках посідала 113 місце із 137 за рівнем впливу організованої злочинності на бізнес (поруч із Угандою та Тринідад і Тобаго). Якщо ж взяти до уваги статистичну інформацію про рівень організованої злочинності на території України, то можна дійти висновку, що з 2014 року спостерігалось зменшення кількості виявлених організованих злочинних угруповань, збільшення кількості злочинних угруповань, сформованих на етнічній основі, угруповань з транснаціональними зв'язками, пов'язаних з незаконним обігом зброї, у сфері суспільної моралі, активізація діяльності «злочинців в законі» та «кримінальних авторитетів» тощо. Звісно це здійснювало негативний вплив на стан криміногенної ситуації в державі та її окремих регіонах (зокрема, збільшення кількості вбивств, розбоїв та грабежів, кіберзлочинів, крадіжок, шахрайств, випадків торгівлі наркотичними засобами та їх прекурсорами, нелегального обігу зброї, угонів автотранспорту, викрадень людей, фактів торгівлі людьми та організації проституції, вимагання, активізації незаконного грального бізнесу).

Особливе занепокоєння викликають факти активізації діяльності «злочинців в законі» та «кримінальних авторитетів», що почали мати місце з 2014 року. Вказані особи намагаються впливати на ситуацію в Україні, знаходячись на її межах, проте маючи власних «представників» на її території. Так, зокрема, 70% викрадень автомобілів в Україні й 60% квартирних крадіжок координують «злочинці в законі». Крім того, «кримінальні авторитети» причетні до терористичних злочинів і вбивств, зокрема замовних.

Так ситуація зумовлена відсутністю єдиного на державному рівні системного підходу до протидії організованій злочинності, застарілістю окремих нормативно-правових актів (зокрема, законів України «Про організаційно-правові засади боротьби з організованою злочинністю», «Про оперативно-розшукову діяльність»), недосконалістю процедур моніторингу криміногенної